

Startside>Lovgivning og retspraksis>National lovgivning

National lovgivning

Portugal

Denne side indeholder oplysninger om retssystemet i Portugal.

1. Retsforskrifter eller retskilder

Følgende betragtes traditionelt som retskilder i Portugal:

forfatningslove, der omfatter den portugisiske forfatning selv, forskellige forfatningslove og love om forfatningsændringer

«regler og principper i folkeretten eller international sædvaneret», «regler i behørigt ratificerede eller godkendte internationale konventioner», «regler udstedt af de kompetente myndigheder ved internationale organisationer, som Portugal er medlem af ..., forudsat at dette er fastlagt i de respektive oprettelsestraktater» og «bestemmelserne i de traktater, der regulerer Den Europæiske Union, og de regler, der er fastlagt af dens institutioner i forbindelse med udførelsen af deres respektive pligter» (forfatningens artikel 8)

almindelige love, herunder love vedtaget af nationalforsamlingen, dekretter udstedt af regeringen og regionale dekretter vedtaget af de lovgivende forsamlinger for de selvstyrende regioner Azorerne og Madeira

forskrifter med samme retskraft som love, f.eks. retsakter til gennemførelse af internationale konventioner, traktater eller aftaler, almindeligt bindende afgørelser afsagt af forfatningsdomstolen, hvormed foranstaltninger erklæres forfatnings- eller retsstridige, kollektive overenskomster og andre kollektive bestemmelser til regulering af arbejdsforhold

bestemmelser eller retsakter med en lavere rang end love, som har til formål at supplere love og fastlægge detaljerne med henblik på anvendelse eller gennemførelse af lovene. Disse omfatter gennemførelsesdekretter, bestemmelser, dekretter, regionale gennemførelsesdekretter, afgørelser, regler, ministerbekendtgørelser, andre bekendtgørelser, politiforskrifter udstedt af civilguvernører samt kommunale bekendtgørelser og bestemmelser.

2. Andre retskilder

Der er uenighed om, hvorvidt andre kilder, som ikke falder ind under statens politiske beføjelser til at vedtage nedskreven lovgivning, har betydning og skal anerkendes, afhængig af om kilderne betragtes som et middel til at fastlægge retsregler, et middel til at offentliggøre reglerne eller begge dele. Der skelnes undertiden mellem direkte og indirekte kilder, hvilket i nogen grad afhjælper de problemer, der opstår i forbindelse med ovenstående.

Følgende betragtes normalt som mulige retskilder:

sædvaneret, dvs. gentagen og sædvanlig anvendelse af en bestemt praksis, som generelt anses for at være obligatorisk. Dette kan dog kun betragtes som en retskilde på visse områder. Regler, der fastsættes på denne måde, findes eksempelvis inden for folkeretten (f.eks. princippet om, at fremmede stater ikke kan retsforfølges), international privatret og forvaltningsret

Retspraksis, dvs. de principper, der opstår som følge af domme og afgørelser afsagt af domstolene. I visse kredse betragtes retspraksis ikke som en ægte retskilde, men blot som et middel til at klarlægge betydningen af lovbestemmelser i form af løsninger på fortolkningsproblemer, som kan anvendes i andre retssager, idet der tages højde for de logiske og tekniske argumenter, som de er baseret på. Nogle forfattere medtager ikke alene domstolsafgørelser i specifikke sager i denne kategori, men også afgørelser, som har retskraft (almindeligt bindende afgørelser afsagt af forfatningsdomstolen), fordi de efter deres mening alle er instrumenter, som reelt skaber almindeligt gældende lovgivning

Lighedsprincippet, hvilket vil sige, at domstolene i forbindelse med en undersøgelse har kompetence til at udforme retsregler, som er tilpasset den enkelte sags særlige karakteristika, idet dommeren skal basere sådanne retsregler på de generelle retsprincipper og sin egen etiske bevidsthed. "Domstolene må kun basere afgørelser på lighedsprincippet, når: Domstolene kan afgøre en tvist i overensstemmelse med billighedsprincippet, men dog kun hvis én af følgende betingelser er opfyldt: a) dette har hjemmel i en lovbestemmelse, b) sagens parter er indforstået hermed, og der er mulighed for appel, c) sagens parter tidligere er blevet enige om at anvende princippet om lighed" (civillovbogens artikel 4).

Kutyme, dvs. gentagen social praksis, der ikke anses for obligatorisk, men betragtes som værende vigtig i retlige dispositioner, herunder navnlig formaliseringen af juridiske forhold, især inden for erhvervslivet. Domstolene kan tage hensyn til kutyme, når det er fastsat ved lov, og på betingelse af at det «ikke strider mod princippet om god tro» (civillovbogens artikel 3). Der kan således ikke skabes retsregler på baggrund af kutyme alene, og mange betragter ikke kutyme som en ægte retskilde.

Juridisk teori eller juridiske forfatteres meninger, der ikke bør betragtes som ægte retskilder, selv om de spiller en vigtig rolle i den videnskabelige og tekniske udvikling af den juridiske viden og har stor betydning for resultatet af det arbejde, som udføres af personer med ansvar for at fortolke og anvende retsreglerne.

3. Retskildehierarki

Når der henvises til retskildehierarkiet, menes der de forskellige retsforskrifters status i forhold til hinanden, dvs. deres indbyrdes rangorden.

Nogle mener i denne forbindelse, at et hierarki kun kan opstilles på grundlag af tilblivelsesmetoden. Ifølge dette synspunkt er hierarkiet ikke baseret på retsreglernes indbyrdes status, men er etableret på baggrund af de kilder, som retsreglerne er baseret på.

Uanset hvordan man ser på det, kan retskilderne rangordnes.

De forskellige kilder, der fremgår af afsnit 1, kan rangordnes som følger:

forfatningen og forfatningslove

regler og principper i folkeretten eller international sædvaneret og internationale aftaler (dvs. alle de retsforskrifter, der er beskrevet i afsnit 1, b))

love og dekretter

regionale dekretter

forskrifter med samme retskraft som love

bestemmelser.

4. Procedurer for ikrafttræden af regler i overnationale retsakter på det nationale område

Internationale retsakter gennemføres i portugisisk lovgivning i overensstemmelse med følgende principper i den portugisiske forfatnings artikel 8:

«Regler og principper i folkeretten eller international sædvaneret udgør en integrerende del af den portugisiske lovgivning»

«De regler, der er fastsat i behørigt ratificerede eller godkendte internationale konventioner, træder i kraft i national lovgivning efter den officielle offentliggørelse og er i kraft, så snart de er internationalt bindende for den portugisiske stat»

«Regler udstedt af de kompetente myndigheder ved internationale organisationer, som Portugal er medlem af, skal gennemføres i portugisisk lovgivning og træde direkte i kraft, forudsat at dette er fastlagt i de respektive oprettelsestraktater».

«Bestemmelserne i Den Europæiske Unions traktater og de bestemmelser, der er fastsat af EU-institutionerne som led i udførelsen af deres respektive opgaver, gælder for national lovgivning i henhold til bestemmelserne i EU-retten, og uden at dette berører de grundlæggende principper for en demokratisk retsstat».

5. Myndigheder med beføjelse til at vedtage retsregler

De myndigheder, der har beføjelse til at vedtage retsregler, er nationalforsamlingen, regeringen, regionale myndigheder og de lovgivende forsamlinger for Azorerne og Madeira, lokale myndigheder og visse administrative myndigheder.

6. Procedure for vedtagelse af retsregler

Den måde, hvorpå regler vedtages, afhænger af, hvilke procedurer der skal følges af det enkelte ansvarlige organ. De forskellige typer retsakter vedtages derfor efter forskellige procedurer. De to vigtigste og mest formelle procedurer til vedtagelse af retsregler er beskrevet nedenfor.

Den mest komplekse procedure, som anvendes af nationalforsamlingen, omfatter følgende trin:

a) Indledning af lovgivningsproceduren: Beføjelsen til at indlede lovgivningsproceduren ligger «hos parlamentsmedlemmerne, de parlamentariske grupper og regeringen, samt, under iagttagelse af de vilkår og betingelser, der er fastsat i lovgivningen, hos grupper af registrerede vælgere. Beføjelsen til at indlede lovgivningsproceduren, for så vidt angår de selvstyrende regioner, ligger hos de respektive lovgivende forsamlinger» (forfatningens artikel 167, stk. 1).

Indledende overvejelser om antagelighed, offentliggørelse, registrering, nummerering og vurdering: Denne fase omfatter overvejelser vedrørende lovforslagets antagelighed, offentliggørelse af teksten i *nationalforsamlingens officielle tidende*, administrativ behandling og endelig vurdering af lovforslagets indhold.

Behandling og godkendelse: Dette omfatter en behandling af generelle spørgsmål, en anden behandling af specifikke spørgsmål, afstemning om lovforslaget som helhed, afstemning om specifikke punkter i lovforslaget og en endelig, overordnet afstemning. Vedtagelse af et lovforslag kan ske med simpelt flertal, absolut flertal eller kvalificeret flertal.

d) Gennemgang af lovforslaget, som foretages af Republikkens præsident inden for den periode, der er fastsat i lovgivningen, hvorefter præsidenten enten stadfæster den foreslåede tekst eller nedlægger veto. I sidstnævnte tilfælde sendes lovforslaget til fornyet behandling i nationalforsamlingen. Hvis lovforslaget vedtages på ny, eller ændres, sendes teksten tilbage til præsidenten med henblik på stadfæstelse, hvilket ligeledes skal ske inden for en på forhånd fastlagt periode. Præsidenten er ansvarlig for at "stadfæste og foranledige offentliggørelse af love, bekendtgørelser og dekretter samt underskrive beslutninger truffet af nationalforsamlingen til godkendelse af internationale aftaler og andre dekretter" (forfatningens artikel 134, litra b)).

Offentliggørelse: Så snart den nye lov er stadfæstet, skal præsidenten foranledige offentliggørelse af lovteksten i Den Portugisiske Republiks officielle tidende.

Proceduren for vedtagelse af lovgivning, som anvendes af regeringen, omfatter følgende overordnede trin:

Indledning af lovgivningsproceduren: Lovforslag fremlægges af det relevante ministerium.

Høringer. I denne fase prøver den minister, der har fremlagt lovforslaget, at indsamle udtalelser om forslaget, hvorefter de organer, der er fastlagt i forfatningen og i lovgivningen, høres.

Indledende og detaljeret vurdering: Når forslaget er blevet foreløbigt godkendt, undersøges og vurderes det.

Godkendelse: Selv om visse typer lovgivning ikke skal godkendes af ministerrådet, er ministerrådet normalt ansvarligt for at godkende selve lovforslagene.

Kontrol: «Senest 40 dage efter modtagelse af et dekret til stadfæstelse... skal præsidenten for Republikken enten stadfæste dekretet eller nedlægge veto. I sidstnævnte tilfælde skal han underrette regeringen skriftligt om begrundelsen herfor» (forfatningens artikel 136, stk. 4).

Offentliggørelse af den endelige tekst i Den Portugisiske Republiks officielle tidende.

7. Procedurer for ikrafttræden af nationale regler

«En lov er først bindende, når den er offentliggjort i Republikkens officielle tidende». «Når en lov er offentliggjort, træder den i kraft ved udløbet af den periode, der er fastsat i den pågældende lov, eller, hvis en sådan periode ikke er angivet, ved udløbet af den periode, der er fastsat i særlovgivningen» (civillovbogens artikel 5).

I artikel 2 i lov nr. 74/98 af 11. november 1998, som ændret ved lov nr. 26/2006 af 30. juni 2006, fastsættes følgende:

1. «Retsakter og andre akter af generel karakter træder i kraft på den dato, der er fastsat i sådanne akter; de må under ingen omstændigheder træde i kraft på datoen for offentliggørelsen».

2. «Hvis der ikke er angivet en dato, træder de under stk. 1 anførte akter i kraft i hele det portugisiske område og i de selvstyrende regioner på femtedagen efter offentliggørelsen.

4. Den i stk. 2 anførte periode begynder dagen efter offentliggørelse på det websted, der administreres af Imprensa Nacional Casa da Moeda, SA.

8. Midler til afhjælpning af mulige konflikter mellem forskellige retsregler

Den vigtigste rolle i denne forbindelse spilles af forfatningsdomstolen, som har til opgave at erklære regler, som er i strid med den portugisiske forfatning eller de principper, som den hviler på, for forfatningsstridige.

Ved behandling af konkrete sager må domstolene ikke lægge bestemmelser til grund, som strider mod forfatningen eller de principper, der kan udledes heraf.

Når de fortolker lovgivningen i forbindelse med bedømmelsen af sagens faktiske omstændigheder, skal de afhjælpne mulige konflikter mellem forskellige retsregler, idet de til enhver tid skal respektere ovennævnte retskildehierarki. I den forbindelse skal de betragte retsordenen som et samlet hele uden at tage hensyn til mangler eller uoverensstemmelser, navnlig af logisk eller semantisk karakter, idet de skal afveje de omstændigheder, der gav anledning til

vedtagelsen af reglerne, med de konkrete omstændigheder, der foreligger på det tidspunkt, hvor retssagen skal afgøres, idet de tilstræber en minimal sproglig overensstemmelse, (selv hvis bestemmelsens ordlyd ikke er klar) med afgørelsens præmisser, og idet de lægger til grund, at lovgiver har valgt de «mest hensigtsmæssige» løsninger og har formået at «udtrykke sin hensigt på en passende måde», jf. civillovbogens artikel 9.

For så vidt angår konflikter mellem regler på området for international privatret, henvises der til afsnittet «Gældende lovgivning – Portugal».

Juridiske databaser

Digesto er Portugals officielle retlige database, som indeholder lovtidende (*Diário da República*).

Digesto – integreret juridisk datasystem

Digesto-databasen blev oprettet i medfør af ministerrådets afgørelse nr. 48/92 af 31. december 1992 og indeholder følgende:

De retsakter, der er offentliggjort i serie 1 og 2 i *Diário da República*,

Vederlagsfri retlige oplysninger på en integreret, detaljeret og ajourført måde, herunder:

om varigheden og ikrafttræden af samt bemærkninger til de retsakter, der er offentliggjort i den første serie af *Diário da República* siden den 5. oktober 2010, og forskellige dokumenter fra de foregående årtier samt anden serie af *Diário da República*, som er behandlet af PMLX,

alle nyttige oplysninger, såsom bemyndigelsesregler (*normas habilitantes*), bekendtgørelser, udviklingscertifikater (*diplomas de desenvolvimento*), ændringer, der er tilføjet og som har fundet sted, gældende EU-ret, administrative instrukser fra generaldirektoratet for budget, offentliggjort retspraksis og tilknyttede dokumenter, såsom kollektive overenskomster på arbejdsmarkedet,

via Digesto kan man tilgå tre andre databaser: LEGAÇOR – Azorerne regionale lovgivningsdatabase, REGTRAB – særlig database for overenskomster, DGO-Dout – særlig database, der indeholder cirkulærer og udtalelser fra generaldirektoratet for budget.

digesto giver også - via samkøring med justitsministeriets, anklagemyndighedens (*Procuradoria-Geral da República* - PGR) og parlamentets (AP – *Atividade Parlamentar*) databaser - adgang til de vigtigste domstoles retspraksis, PGR's udtalelser og det forberedende lovgivningsarbejde lige fra fremsættelsen af lovforslaget til offentliggørelsen af den endelige lov.

Den elektroniske udgave af lovtidende (*Diário da República*)

Ifølge lovdekret nr. 83/2016 af 16. december 2016 er *Diário da República* en frit tilgængelig og gratis offentlig tjeneste, som udelukkende er tilgængelig online. Denne offentlige tjeneste garanteres af virksomheden Imrensa Nacional-Casa da Moeda, (INCM), som offentliggør *Diário da República* på sit websted.

Den omstændighed, at der er fri og gratis adgang hertil, gør det muligt bl.a. at udskrive, arkivere og få adgang til indholdet af de retsforskrifter, der offentliggøres i serie 1 og 2 i *Diário da República* i elektronisk format og som åben adgang.

Diário da República omfatter altid:

de retsforskrifter, der i henhold til forfatningen og den øvrige lovgivning skal offentliggøres i *Diário da República*, navnlig lov nr. 74/98 af 11. november 1998, som ændret og offentliggjort på ny ved lov nr. 43/2014 af 11. juli 2014,

et redskab til søgning i den gældende (konsoliderede) lovgivning, som der dog ikke kan støttes ret på,

et redskab til oversættelse af retlige udtryk,

et redskab til søgning efter bestemte termer i retsforskrifter, der skal offentliggøres i *Diário da República*,

retlige oplysninger, der er behandlet og systematiseret på behørig vis,

samkøring med supplerende sektorspecifikke retlige informationsdatabaser, navnlig retspraksis, EU-retten, administrative forskrifter og den retsvidenskabelige litteratur,

gratis e-mail til abonnenterne indeholdende fortegnelsen over indholdet af serie 1 og 2 i *Diário da República*.

Links

[Diário da República - Portugal](#)

Sidste opdatering: 28/03/2023

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.